

SAVA

zhaja vsako soboto ob 5. uri zvečer. Uredništvo in upravištvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je našlavljeti na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Insetate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Insetati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji insetati po dogovoru. Insetati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj.

Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Slaba vest.

Ko je ministrski predsednik meseca majnika pozdravil državne poslance, ni prav nič omenil najbolj važnega za državo, namreč slovanskega vprašanja.

Ze stara tradicija naših vlad je, da igrajo nasproti slovanskemu vprašanju vlogo ptiča noja; glavo vtaknejo v grm in potem si domišljajo, da je vprašanje rešeno, ali vsaj zavlečeno.

Najpomembnejši pojav v evoluciji slovanskega vprašanja je bila v zadnjih letih ideja neoslavizma. Ta struja je imela namen poravnati spor med Rusi in Poljaki in zaceliti rano, ki zastruplja več kot 100 let javno življenje v Avstriji in Rusiji. Ideja neoslavizma bi bila z enim mahom spravila iz sveta gališki spor in rešila velik del avstrijskega vprašanja. Naši državniki pa tega niso uvideli. Mesto da bi bili šli tej struji na roko, porabili so ves državni vpliv, da zatro njen razvoj, nositelje tega stremjenja pa so proglasili za sovražnike države in dinastije.

Drugi, ravno tako važen pojav slovanske življenske sile je balkanska vojna. Bulgarsko-srbski spor, ki je nastal po dokončani vojni s Turčijo, je opasno ogrožal vse uspehe balkanske vojne. Po vsej pravici rekel je car Ferdinand, da bi bil bratomorni boj med Srbi in Bulgari že zaraditega velik greh, ker ni pričakovati, da bi evropske velesile še enkrat dovolile, da bi balkanski narodi le med seboj razdelili osvobojeno ozemlje.

To vojno obsojal je izrecno angleški kralj. In obsojal jo je tudi grof Berchtold. Saj to je pustil zagotavljati po svojih glasilih. Medtem pa je rastla na Balkanu razburjenost od dne do dne, Srbija in Bulgarija sta zbirali vojake ob mejah, kupičili bojni material in hrano, generalštaberji obeh držav pa so trdili, da so načrti za vojno izdelani do zadnje pičice. Iz dunajskih listov pa je zopet odsevalo staro sovraštvo do Srbije. Kurzi na borzi so padali in evropski kabineti so pisali pomirjevalne note, kar je vedno najboljši dokaz, da bo kmalo izbruhnil vihar. V tem zelo kočljivem

trenotku je posegel osebno vmes ruski car, poslal je iz Moskve odločen brzjav na carja Ferdinanda in na kralja Petra, v katerem izjavlja, da Rusija nove vojne na Balkanu ne bo trpela, da si car pridržuje vporabo skrajnih sredstev, da se ohrani mir na Balkanu. Ta brzjav je imel uspeh in vojna nevarnost je bila odstranjena.

S tem uspehom je bila zadovoljna vsa Evropa — samo na Dunaju ne. Nasprotno je dobil grof Berchtold od uspeha tega telegrama hud nahod. Ni mu všeč, da ruski car povdarja, da se mora vojska zabraniti že zaradi tega, da ne razpade Balkanska zveza.

Grof Berchtold je namreč mnenja, da je Balkanska zveza s tem, da je osvobodila balkanske države turškega jarma, izpolnila svojo nalogo, da se je preživela, da nima pravice do daljnega obstanka in da bi ista, če se ohrani, ogrožala evropski mir. To stališče pa ni niti duhovito niti utemeljeno.

Res je, da ni na Balkanu nič več kristjanov in Slovanov pod turško vlado. Ali Balkanska zveza svoje naloge še ni izvršila, temveč ima glavni del svoje naloge še pred sabo. Balkanski narodi so osvobojeni, ali ti hočejo tudi živeti, kulturno in gospodarsko se razvijati. Kot celota si lahko uredi med sabo carinsko razmerje po enotnem načrtu, kot celota razpolagajo čez milijon vojakov in postanejo evropska sila; kot posamezni kosi pa za Evropo nič ne pomenijo.

Sedanji srbsko-bolgarski spor bo za enkrat odločil ruski car. Naj pa ta razsodi kakor hoče, takoj po razsodbi se bodo oglasili nepoklicani svetovalci, ki bodo v Belgradu namigovali, da so Srbi premalo dobili, v Sofiji pa bodo zopet trdili, da so Bulgari z ozirom na ogromne vojne žrtve in z ozirom na to, da so le Bulgari odločili turški poraz, po ruskem carju kruto prikrajšani in da se je zopet pokazalo, kako res je, kar so ti svetovalci vedno trdili, da Rusija ni bila nikdar prijateljica balkanskih Slovanov. Ti migljaji in nasveti so mnogo manj nevarni, če balkanske države tvorijo enotno politično zvezo, nego če stoje balkanska

kraljestva sama zase, ker lahko postanejo igrača v rokah evropskih intrigantov. Grof Berchtold nima torej prav, če se zgraža nad tem, da smatra ruska diplomacija nadaljni obstoj Balkanske zveze za zelo potreben.

Se bolj pa je grof Berchtold vznemirjen, ker je ruski car v svoji brzjavki omenil, da bi tista balkanska država, ki bi začela bratomorno vojsko, storila zločin na skupni slovanski stvari. Na Dunaju so te besede zelo neugodno učinkovale, smatra se jih za neumestne, češ, tudi Rusija po narodnosti in jeziku ni enotna država in tudi vladar kake druge države bi lahko rabil izraz, ki bi v Moskvi in Peterburgu neprijetno zvenel na ušesa.

V malopoteznosti političnega naziranja si je grof Berchtold dosleden. Kakor Martin pride tak iz Zagreba, kakršni je šel v Zagreb, tako ima grof Berchtold na svoji violini le eno struno. Na to struno igra, naj zastavlja srbsko mejo z vojaki, naj ustanavlja Albanijo, naj rešuje Skader ali naj kritizira brzjav ruskega carja. Če kdo želi zdravje carju Ferdinandu, se mu še odpusti, kdor vošči kralju Nikolaju dober tek, je državi nevaren, kdor pa izrazi željo, da bi kralja Petra ne mučila več putika, je izdajalec. Veleizdajalec pa je, kdor javno priznava vrline srbske armade. Tak se zapre, če je finančni paznik in se pošlje v pokoj, če je korni poveljnik. Na Dunaju so razburjeni, če ruski car omeni slovansko stvar, ker so moteni v politiki ptiča noja. Če najuplívnejši vladar Evrope v zgodovinskem važnem trenotku izjavi, da ne dopusti vojne na Balkanu, ker bi bil to zločin na slovanski stvari, je taka izjava brezdvomno zelo važna tudi za Avstrijo. Kajti za Avstrijo je slovansko vprašanje življensko vprašanje.

To pa ni nastalo šele vsled brzjava ruskega carja, ampak je obstojalo že poprej. Nikoli se ne more dovolj na glas in dovolj pogosto povdarjati: Slovansko vprašanje je za Avstrijo eksistenčno vprašanje, je bilo to pred brzjavom ruskega carja in ostane po brzjavu. Naj si avstrijski državniki še tako zavezujejo oči in tiščijo ušesa, to vprašanje obstoja, teži

PODLISTEK.

Branislav Nušić:

Čari.

Iz „Ramazanskih večerov“.

Dalje.

In tako je minulo leto, in dve in tri. Paša se je vadil hoditi, skakati, govoriti. Znal je tudi že malo umetnosti. Pozdravljaj je prav srčkano in kar je tega več. Vsi v hiši tekajo za njim, pazijo, da ga ne zbode trnje, da ga ne rani žrebelj, da ne pade.

Tako dorašča Paša, raste in doseže šolo-obvezno starost. Še eno, dva, tri leta in Paša piše in bere, konča tudi šolo in je krepak deček dvanajstih let.

In dvanajst let ni kaj malega. Tudi Halil-efendi jih ima že lepo število na hrbtu. Hatuš-Hanuma je še vedno lepa in krasne rasti, ali vendar že šteje k zrelim ženam. Seliha pa, ono slabotno ubogo dekletce, ki je porodilo v šestnajstem letu Halil-efendiju sina, je dorasla v cvetočo lepoto. Razvila se je, močnejša je postala — in dobila je bujnejši stas. Nje gosti lasje, nje kipeča prsa, nje svežo lice in oči! — Nje čudovite oči, ki so Seliho krasile že prej, žgo sedaj, kakor goreče oglje, ki se razprši v plamenu.

Ali je pač lepota Selihe kriva, da je Halil-efendi zadnji čas tako teman in zamišljen? Skrbi mu temne čelo, globoko na prsi mu potiskajo glavo, ono glavo, katero je nosil tako visoko,

odkar mu je Seliha porodila sina! Težko, da bi bila lepota Selihe temu kriva! Saj ljubi še vedno le Hatuš-Hanumo, ki ga ima po svoji nesebični, požrtvovalni ljubezni do malega Paše, še vedno trdno v sponah.

Ali so pa morda leta, ki mu delajo skrbi? Ali kaj bi bilo tu skrbeti? Saj vendar še ni tako star, da ne bi mogel (z voljo Alahovo) doživeti, da bo Paša služil sultanu. Da ne bi doživel, ko bo stopal vedno višje ter ponesel poleg sultanovega tudi ime Halil-efendija skozi vseh sedem držav!

Skrbi, ali ne imenuje vzroka. In tako sede nekoč pred solnčnim zahodom on, Hatuš-Hanuma in Seliha v veži. Seliha je prinesla posodo z gorečim ogljem, počenila je in pripravljala za Halil-efendija in Hatuš-Hanuma kavo. Ako ji potem Halil-efendi dovoli, si natoči tudi sama skodelico. Paša je zunaj pred hišo. Nekaj njegovih sovrstnikov se je našlo in sedaj vpijejo zunaj, kar jim more iz grla.

Hatuš-Hanuma srka svojo kavo ter skrivoma opazuje Halil-efendija. Vidi, da mu nekaj manjka, a domisliti se ne more, kako bi ga vprašala. Ko si pa Halil-efendi vije cigareto, ter si oprezno snaži cevko s perescem, se Hatuš-Hanuma primakne ter počasi prične:

„Efend'm, ali že nisva delila večjih skrbi, zakaj mi skrivaš nekaj, kar ti je zapisano na čelu in kar ti muči dušo?“

Ljubeznjivo jo pogleda Halil-efendi a ta pogled ji tudi pove, da ga sedaj ni volja govoriti.

„Ali pa . . .“ nadaljuje tiho Hatuš-Hanuma. A izmučeno ji pomiga Halil-efendi, da konča ta neljub mu pogovor. Seliha, ki je očitno razumela, da tu moti, se je splazila ven, da prime za delo. Sedaj pa Halil-efendi ne čaka, da bi ga Hanuma še enkrat vprašala. Počasi potegne stokaje tobak iz žepa in tiho, skoro šepetaje, prične:

„Dokler nisem imel sina, mi je bila to največja muka . . . Mislil sem si, da bom doživel, ako mi Alah podari dečka, samo srečne dni . . .“

Hanuma ga gleda v oči ali ne poskuša ga prekiniti.

„Mislil sem, da bom štel le srečne dni! ponavlja Halil.

„No, zakaj bi jih ne štel, efend'm? Kolikor rabimo, nam je Alah milostno dal. V naši hiši vlada mir, ljubezen in zdravje . . . Paša je tako ljubeč, tako dober kakor grlica in zdrav — kolikor je mogoče, ako hoče to Alah . . . Kaj hočeš še več?“

„Saj to je ravno!“ vzdihuje Halil. Rad bi imel še malo več. Vidiš, Paša je tu dokončal šolo, tudi srednjo šolo je dovršil, vendar . . . saj poznaš mojo srčno željo . . . rad bi ga poslal v vojaško šolo v Štambul . . . moram ga tja spraviti. Nedostaja mi pa sredstev za to . . . to veš!“

Hanuma premišlja. Kar je imela nakitja, je dala že vse takrat, ko so kupili Seliho, drugega nima. Ko bi ga imela, dala bi ga z veseljem.

Dalje.

z elementarno močjo po rešitvi, mora biti in bo rešeno ali po naših državnih ali preko njih.

Če brzojav ruskega carja spominja naše politike na to dejstvo in se ti zaradi tega razburjajo, dokazujejo le svojo politično nespretnost.

Angleži so podjarmili Bure in jim vsilili suvereniteto angleškega kralja, vse drugo so jim pustili, in Buri se vladajo sami, imajo popolno avtonomijo v parlamentu, v vladi in upravi. Odkar se je sklenil mir, ni bilo čuti še o nobenem sporu med Angleži in Buri. Mi smo pred 30 leti podjarmili Bosno. In ko je izbruhnila balkanska vojna, smatrali so za potrebno zastražiti mejo z armado dveh stotisoč mož, bosanski deželni zbor ne deluje in naša vlada se prepira še danes z avtohtonim prebivalstvom zaradi — uradnega jezika.

Ne samo ruski car, ampak tudi Scotus Viator, tudi Francozi, Nemci in Lahji vedo, da v Bosni in Dalmaciji in drugod ni vse tako, kakor bi lahko bilo in kakor bi moralo biti, ali tega niso zakrivali zunanji politiki, ampak naša vlada.

Če torej že sama omenitev slovanske stvari vstvarja na Dunaju razburjenost in slabo voljo, se v tem ne zrcali nikaka bistroumnost ali politična modrost, ampak izključno — slaba vest.

POLITIČNI PREGLED.

Ponesrečena čestitka nemškemu cesarju.

Dne 17. junija je hotel dr. Sylvester, predsednik državnega zbora izraziti v imenu parlamenta nemškemu cesarju Viljemu II. čestitke ob priliki njegovega 25letnega vladanja, ki so ga zadnje dni slavili v Nemčiji. Nemci so se sklicevali na to, da je čestitka zgolj dejanje uljudnosti, kojega dolguje Avstrija nemškemu vladarju zlasti kot zaveznica. Ker pa slovanska večina ni hotela pojmiti potrebe tega čina uljudnosti in je preprečila to izjavo, ki so jo želeli avstrijski Nemci, ni po nemškem časopisju konca in kraja zabavljanja. Izraža celo dvom, da se za Nemčijo sploh splača zaveznitvo z državo, v kateri ni dobiti večine za 25letnico Viljema II. Avstriji grozi nemški žurnalista z Anglijo, ki bi bila kajpada bolj vneta za boj germanstva proti slovanstvu, kot je slovanska Avstrija. Pri teh pobožnih željah pa nemško časopisje popolnoma pozablja, da obstoji med Anglijo in Nemčijo že dolgo časa velikanski gospodarski boj, ki je že več kot enkrat pretel z oboroženim spopadom obeh držav, dočim je narodnostna razlika med Slovani in Germani manj nevarna, da zaneti požar.

Kaj v čudni luči se je pokazala ob tej priliki nemška logika! Poljaki naj bi glasovali za Viljemovo čestitko, čeravno je izdala ravno Viljemova vlada že nad 700 milijonov za razlastitev in raznarodovanje bratov Poljakov v Nemčiji. Sicer so avstrijski Poljaki iz starega sovraštva proti Rusiji prijatelji trozveze, toda, da izkažejo Viljemu hvaležnost za zatiranje svojih bratov, pa je tudi njim preveč. Vrhtega vodi nemška vlada proti vsem avstrijskim Slovanom gospodarski boj, izganjajoč iz Nemčije brez vzroka slovanske delavce. Končno bojujejo avstrijski Nemci tudi no-

tranji boj v Avstriji v veliki meri s sredstvi iz rajha! Za vse to naj bi izražali avstrijski Slovani Viljemu čestitke!

Službena pragmatika za državno uradništvo

dela parlamentarnim strankam in vladi velike težave. Njeno upravičenost je priznala i poslanska i gosposka zbornica, ker je gmotno stanje državnega uradništva in učiteljstva neznosno. Zato bi bilo naravno, da se poskrbe sredstva za uresničenje že sklenjene pragmatike. To bi se zgodilo s sprejetjem finančnega načrta ali pa s tem, da se pokrijejo stroški iz proračuna za leto 1913, kar je predlagal med drugim češki poslanec Choc. Toda tega ne mara Stürgkhovo ministrstvo, ki je imelo polne roke v vojaške namene. V parlamentu se je bil v tem oziru zadnje dni trdovraten boj. Vlada je stavila posredovalni predlog, da se reši finančni načrt šele v jesenskem zasedanju, da pa imej s sprejetim finančnim načrtom omogočena pragmatika nazaj učinkujočo veljavo od 1. oktobra. S tem pa niso bile zadovoljne stranke večine, zlasti nemškonarodna zveza in krščanski socialci, ki so zahtevali ne morebiti iz ljubezni do uradništva, temveč iz ljubezni do mandatov, da se naj reši pragmatika že v poletnem zasedanju. V tem oziru so se vršila dolgotrajna pogajanja, kojih končni uspeh je v glavnem ta, da stopi službena pragmatika v veljavo s 1. septembrom t. l. Sredstva za to se dobe s sprejetjem finančnega načrta, vsled česar se skliče državni zbor že sredi septembra.

Vseslovenska ljudska stranka v parlamentu.

Zadnje dni je zopet rentočil v državnem zboru klerikalni poslanec dr. Vrstovšek, češ da rednega proračuna ne ovirajo s svojo opozicijo Slovenci, pač pa večinske stranke, ki prizadevajo Slovincem vedno več krivic na narodnem polju. Podkrepil je svojo trditev zlasti z dejstvom, da so hotele dati večinske stranke zahrbtno Lahom proti Slovincem laško univerzo, dočim ne dobi 70.000 tržaških Slovencev niti ene slovenske ljudske šole. Jugoslovansko vprašanje rešujejo večinske stranke proti Jugoslovanom v smislu nemško-madžarskega nadvladja. Taki so klerikalci v besedah! Drugače delajo v dejanjih! Isti poslanec je nekaj dni prej predlagal v proračunskem odseku nezaupnico pravosodnemu ministru Hochenburgerju zaradi njegovega delovanja, ki je Slovincem dosledno narodnosovražno. Ko pa je bilo na tem, da bi utegnil predlog dobiti večino, je umaknil korenjak svojo nezaupnico, da ne razljuti vlade, ki bi utegnila obesiti nekoliko višje klerikalno strankarsko korito. Po njih dejanjih — ne besedah — jih bode te spoznali!

Razmere na Hrvatskem.

Vladi na čelo stopi baje zloglasni Accurti (ki je vodil znani veleizdajniški proces v Zagrebu), da naj odpravi v sporazumu s hrvatskimi strankami krivice, ki jih je prizadela ogrska vlada Hrvatom s teptanjem narodnih pravic. Potem naj bi poskusil svojo srečo v volitvah in spravil na krmilo nekdanjo madjarsko stranko, koje naloga bi bila okrepiti hrvatsko misel na škodo srbskega življa. Ogri skušajo torej po starem re-

ceptu razdvojiti Srbe in Hrvate tem na škodo, sebi v korist. Upamo, da se to ne posreči. Tako je vsaj sklepati iz stališča pravašev, ki izjavljajo, da bi se morala okrepiti hrvatskega življa zgoditi brez odškodovanja srbskih čustev.

Enoten češki klub.

Kakor smo že poročali, se je že dalje časa snoval enoten češki klub, ki bi bil ravno v sedanjih časih hudega nemškega pritiska zelo potreben. Zadnje dni se je ta klub ustanovil. Pristopilo je 37 agrarcev, 14 radikalcev in 7 Masarykovec, tako da šteje za zdaj 58 poslancev. Z Mladočehi in češkimi klerikalci se vrše še pogajanja.

Balkanski zavezniki med seboj.

V zadnjih dneh je dosegla balkanska kriza svoj vrhunec, tako da se mora v najkrajšem času rešiti vprašanje, se li poravnata Srbija in Bulgarija mirnim potom, ali pa bo odločil meč. Sporni predmet je Macedonija, od katere zahteva Srbija večji kos, kakor ji pa pripada po pogodbi med Srbijo in Bulgarijo. Vsled tega zahteva Srbija revizijo pogodbe, češ da Bolgarija ni storila v vojni s Turčijo svojih obveznosti, dočim je storila Srbija več, kot je bila vezana po pogodbi, izjavljajoč, da se umakne le zmagovalnemu orožju.

Tu je posegel vmes ruski car z lastnoročnim pismom bulgarskemu in srbskemu kralju, kjer poziva oba vladarja v imenu celokupnega Slovanstva, da naj se zavezniki pogode mirnim potom in ohranijo balkansko zvezo na korist Slovanstvu. Tudi ruska državna zbornica je spregovorila k temu sporu odločno besedo. Poslanec Miljakov se je zavzel za bolgarske težnje, opozarjajoč Srbe na to, da so le z rusko pomočjo dobili važne trgovinske koristi, da jim je le Rusija izvojevala garancijo evropskih velesil do pristanišča ob Adriji. Macedonijo so po njegovem mnenju zasedli skupno Bulgari in Srbi iz strategičnih ozirih, kar pa sedaj Srbi zločinsko izrabljajo v to, da kršijo pogodbo. Za Macedonijo da bi bilo najbolje, če bi dobila kot narodnostno enotna dežela avtonomijo, česar pa ne pripušča sklenjena pogodba, vsled katere dobi del Macedonije Srbija. Iz vsega je videti, da pritiska Rusija v smislu carja in ruske vlade po svojem poslaniku v Belgradu Hartvigu na kralja Petra in ministrskega predsednika Pašiča, ki je umaknil pred nekaj dnevi podano demisijo, da se udasta nespremenljivim razmeram. Ker je do zdaj vodil celo srbsko politiko za kulisami poslanik Hartvig, ni skoraj dvoma, da bo Srbija odnehala.

Na drugi strani pa pritiska z vso silo tudi Francija, ki je prepovedala francoskim orijentalnim bankam dovoliti balkanskim državam sploh kako posojilo, dokler se sporna vprašanja ne rešijo. Jasno je, da deluje Francija na mirno rešitev celega spora.

Ne manjka pa tudi vplivov, ki delujejo v nasprotni smeri kakor Rusija in Francija. V ogrski državni zbornici je obrazložil grof Berchtold na usta energičnega Tisze glavne misli avstrijske politike, ki temelji v tem, da dobe in obdrže balkanske države resnično prostost in samostojnost.

Izlet v Egipt.

Popotni in zgodovinsko-kulturni utisi.

Dalje.

Visoka kultura starih Egipčanov je razvidna iz orjaških ostankov njihove stavbinske, kiparske in slikarske umetnosti. V razvalinah starih svetišč so se najbolje ohranili stebri, katerih deblo je imelo podobo rastlinskega stebila, vzglavje (kapitel) pa popka ali cveta. Najpriljubljenejši motivi so bili lotosovi in papirusovi stebri. Tudi palma je bila večkrat vporabljen, v katerem slučaju je bilo vzglavje okrašeno s celim šopom palminih vejic.

Stebri so krasili i privatne hiše i svetišča, katerih se je malokje toliko ohranilo, kolikor baš v Ponilju. Najvažnejša in najlepše ohranjena so nastala okoli 1. 2000 pr. Kr., poznejša za dobe nove države. Razvaline teh orjaških stavb je videti zlasti v Gornjem Egiptu pri Luksorju in Karnaku. Pomniti je, da so stavbinska in kiparska dela starih Egipčanov po večini izdelana v naravnost orjaških oblikah; dočim se grška odlikuje po svoji primernosti, nežnosti in čudoviti lepoti, vzbujajo egipčanske občudovanje in strmenje nad velikanskim, toda v splošnem sorazmernim in tudi večalimanj okusnim delom. Starejši templji prikazujejo v osnovi svetišče, obdano s stebri okrašenim hodnikom. V sredini se nahaja priprosta dvorana za najsvetejše s podobo božanstva.

Mnogo krasnejša so svetišča poznejšega časa. Vhod leži med dvema stolpičema z ravno streho, pred njima pa se dvigajo obeliski (vitki štirioglati stebriči piramidaste oblike na vrhu) in orjaški kipi,

na stolpih samih pa vihrajo na mlajih zastave. Skozi vhod se je prišlo na dvor, na katerega sredi je bil žrtvenik in kjer je bil prostor za ljudstvo. Od dvora v notranjosti je bilo pravo svetišče, ležeče na visoki terasi in zvezano po več stopnicah z dvorom.

Delilo se je v tri dele, prvo dvorano (pro-naos), stebrovo dvorano (hypostil), ki je izgledala kakor kaka lepa cerkev in bila razdeljena v ladije, katere so ločili papirusovi stebri drugo od druge in najsvetejše (cella) s sliko boga ali boginje v barki, ki so jo duhovniki pri procesijah okrog nosili. Okoli celle je bilo še več manjših prostorov za posebne vrste bogočastja in stanovanje duhovnikov in uslužbencev.

Vse gladke ploskve svetišča, stene, stebrovje, stolpi, so bile pokrite z napisi in slikami. Zlasti prostori, ki so bili dostopni priprostemu ljudstvu, so bili gosto posejani s slikami vladarjav, opisovanjem njihovih življenskih dogodov in prizori slavnih bitk, da bi še bolj vzplamtelo dinastično čuvstvo in podložniki raje preivali kri za vladarja po milosti bogov in božanskega pokoljenja. Tout come chez nous!

V varstvo svetišč so bili zgrajeni brambni zidovi iz opeke, h katerim so vodile ceste, okrašene na obeh straneh s sfingami (velikanskimi ležečimi živalskimi kipi, z ženskimi prsi, človeško glavo).

Materijal za gradnjo svetišč, kipov, stebrov so dobili prebivalci starega Egipta v velikanskih kamnolomih gornjega Egipta (okoli Asuana Sijene).

Razen tempeljev so se izvrstno ohranili le grobovi. O veliki skrbi Ponilčanov za ohranitev trupel sem že govoril in navedel tudi, da iz tega razloga tudi niso pokopavali svojih rajnkih v nižini, ki jo poplavlja Nil, temveč višje, v puščavi sami. Tam se nahajajo te orjaške grobnice, ki jih še dandanes oko strme opazuje. V najstarejših časih seveda, so pokopavali rajnike v precej navaden grob, kvečjemu da so mrtvecu navalili kup kamenja kot nagrobnik. Toda že v prvotni državi so bogatini in imenitniki mesto nepravilno nasutega kamenja, zlagali obdelane kamnate kose spodaj v štirikotnik in postavljali na to podstavo drugo kamenje s poševnimi stenami, tako, da je naposled nastala posebna nagrobna stavba, t. zv. mastaba, ki je bila ali iz opeke sezidana ali pa iz več ali manj obdelanih orjaških kamnastih kosov, v obliki stopnaste piramide zgrajena. Na vshodni strani zgradbe se je nahajala odprtina, katero so smatrali za vhod v podzemlje, in pred katero so pokladali darove za rajnkega na posebno mizo. Ker so bili trdno prepričani, da zamrli na drugem svetu opravlja svoja navadna dela, so v notranjosti grobišča zgradili zanj posebne prostore, odgovarjajoče povsem notranji uredbi bogate hiše in okrasili stene z napisi in reliefi. Izklesali so mrtvim v ve-kovečen spomin kipe, ki so jih shranjevali v posebnem delu piramid, zvanem serdab. Ti kipi so se večinoma ohranili in so ponos vzornega egipškega muzeja v Kajiri. Rakev s truplom pokojnikom je bila v podzemskem prostoru, h kateremu je peljal do po 30 metrov dolg rov.

Dalje.

DOPISI.

Očividno se obrača Berchtold proti pismu ruskega carja, ki apelira v resnem trenutku, „kakor mi zapoveduje moja pravica in dolžnost, neposredno na Vaše veličanstvo, da predložita oba naroda, bolgarski in srbski, na temelju zavezniške pogodbe Rusiji odločitev vsakega spora, ki izvira iz pogodbe.“

Rusija hoče mirno rešitev spornih vprašanj, ker hoče ohraniti balkansko zvezo na korist tripelentni, trozveza pa deluje na razpad balkanske zveze. Bližja bodočnost pokaže, bo li na Balkanu merodajen avstrijski ali ruski političen vpliv.

Občinske volitve v Trstu.

V III. mestnem volilnem razredu so zmagali v petih okrajih laški nacionalci v šestem okraju pa po ožji volitvi z pomočjo Slovencev socialisti. V II. mestnem volilnem razredu so zmagali v vseh okrajih laški nacionalci. Slovenci so postavili v vseh okrajih svoje kandidate, ter so povsod napredovali.

Narodno-gospodarstvo.

Premiranje plemenskih kobil. Pri letošnjem premiranju plemenskih kobil, žrebic in žrebetov, ki se je vršilo dne 19. junija t. l. v Kranju na živalskem trgu, so dobili državna darila sledeči posestniki: I. za kobile z žrebetom: Josip Križner, Stražišče 60 K, medaljon in diplomo. Franc Zibert, Primskovo 50 K, medaljon in diplomo. Franc Bohinc, Trboje 40 K in medaljon, Janez Senk, Predoslje 30 K. Janez Vehovc, Prebačevo 20 K. Josip Zevnik, Dovje 20 K. Franc Porenta, Stražišče 20 K. Janez Cuderman, Predoslje 20 K. Janez Gorjanc, Voklo 20 K. Franc Aleš, Podreče 10 K, darilo mestne občine Kranj. Janez Kepic, Podreče 10 K, darilo mestne občine Kranj. Franc Molj, Voglje 1 medaljon. II. za mlade oplemljene kobile. Mihael Šipic, Češnjek 60 K in medaljon. Janez Pirč, Voklo 50 K in medaljon. Franc Dolhar, Predoslje 40 K, medaljon in diplomo. Franc Grašič, Klanc 30 K. Anton Kral, Gornja Besnica 20 K. Janez Gorjanc, Voklo 20 K. Jakob Basaj, Predoslje 10 K. Janez Perčič, Babni Vrh 10 K. Aleks Vidmar, Senčur 10 K, darilo konjerejskega odseka. Janez Zumar, Spodnji Bernik, medaljon. Janez Tiringner, Stražišče, medaljon. Josip Umik, Suha, medaljon. III. za žrebičke: Josip Primožič, Pristava 60 K, medaljon in diplomo. Janez Čebašek, Prbačevo 50 K in medaljon. Franc Dolhar, Predoslje 40 K. Janez Urbanc, Rupa 30 K. Jakob Primožič, Slap 20 K, deželno darilo. Janez Gorjanc, Voklo 20 K. Janez Osel, Voglje 10 K. Jurij Sirc, Kranj 30 K, darilo mestne občine. Peter Markič, Strahin 10 K. Franc Rakovc, Suha 10 K. Anton Kozjak, Čirče 20 K. Marija Skodlar, Dvorje, medaljon. — K premovanju je bilo priganih 21 kobil z žrebeti skupaj 42, 17 oplemenjenih kobil in 18 žrebičk, tedaj skupaj 77.

Na tedenski semenj v Kranju, dne 16. junija 1913 se je prignilo: 179 glav domače govede, — glav bosanske govede, — glav hrvaške govede, 10 telet, 285 prešičev, 1 ovaci. — Od prignane živine je bilo za mesarja: 103 glav domače govede, — glave bosanske govede, 2 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 92 v za pitane vole, 86—88 v za srednje pitane vole, 82—84 v za nič pitane vole, — v za bosansko (hrvaško) goved, K 1— za teleta, K 1-12 za prešiče pitane, K 1.60 za prešiče za rejo.

Tržne cene

na tedenskem semnju v Kranju, dne 16. junija 1913:

Pšenica	100 kg	K	23—
Rž	" "	"	22—
Ječmen	" "	"	20—
Oves	" "	"	21—
Koruza stara	" "	"	21-50
Koruza nova	" "	"	19-50
Ajda	" "	"	24—
Proso	" "	"	21—
Deteljno seme	" "	"	—
Fižol ribničan	" "	"	—
Fižol koks	" "	"	—
Grah	" "	"	—
Leča	" "	"	—
Pšeno	" "	"	30—
Ješprenj	" "	"	28—
Krompir	" "	"	—
Mleko 1 l.	" "	"	—20
Surovo maslo	1 kg	"	3-50
Maslo	1 "	"	3—
Govedina I.	1 "	"	1-80
Govedina II.	1 "	"	1-72
Teletna I.	1 "	"	2—
Teletna II.	1 "	"	1-80
Svinjina I.	1 "	"	2—
Svinjina II.	1 "	"	1-80
Prekajena svinjina I.	1 kg	"	2-20
Prekajena svinjina II.	1 "	"	2—
Slanina I.	1 "	"	2—
Slanina II.	1 "	"	1-70
Jajca	7 kom.	"	—40

Iz Križa pri Trziču. Naš ajmoht se kristalizira. V vseh dosedanjih člankih v Vašem cenjenem listu smo prorokovali, da se bo župan Fajfar kmalu naveličal Zabukovčeve komande, in glej ga spaka, naše prorokovanje se je uresnilo prej, nego smo mi sami pričakovali. Pretečeni teden je naenkrat izjavil oče Fajfar, da se za županovanje pod obstoječimi razmerami srčno zahvali, kajti da je to mesto sedaj v naši občini popolnoma odveč. Pred vsako pravo občinsko sejo se vrši druga seja pod predsedstvom župnika Zabukovca, na kateri se vse točke dnevnega reda sklenejo ali ovržejo. Kakor se je glasovalo pri Zabukovčevi seji, tako se glasuje pri pravih rednih občinskih sejah, in je pravzaprav župan samo župnikov konkurent. Ker se pa oče Fajfar boje zamere pri župniku, zato so raje položili čast župana zopet v roke župnika Zabukovca. V nedeljo, 15. t. m. se je vršila raditega nova volitev župana. Župnik Zabukovec je kandidiral zase slavnega junaka komatov in ponočnjakov Rozmana iz Snakovega. A to pot ni imel sreče: Zabukovec je propadel za pet glasov, in je bil izvoljen županom Josip Ahačič iz Stejničnega s 14 glasovi proti devetim, ki so odpadli na Rozmana. Gosp. Josipa Ahačiča pa je župnik prišteval vedno k opoziciji, saj ga tudi na svoje predseje ni vabil, in tako vidimo, da se je župniku res posrečilo kristalizirati ves svoj ajmoht in ga zbrati okoli sebe v izredno visokem številu osmih mož. Zadnji „Gorenjec“ vpije o „nekom“, ki bi rad zasejal razdor v občinski odbor. Evo, „Gorenjec“ samo natolcuje, mi ga pa imenujemo z imenom: in to nihče drugi, kakor župnik Zabukovec, ki ves čas svojega bivanja v naši fari ne dela drugega, nego zgago, in je še celo v svojo lastno stranko zasejal sovraštvo in prepir.

Zadnji „Gorenjec“ čveka tudi nekaj o šnopsarjih. Da pojasnimo! V oni seji občinskega odbora, v kateri je odložil gosp. Fajfar župansko čast, je predlagal Zabukovec, naj se žganjetoč ob nedeljah in praznikih popolnoma ustavi. Ta predlog je bil sklenjen in potrjen še na župnikovi seji, in je bilo tudi gotovo, da bo sprejet tudi na redni odborovi seji. Vendar pa je gospod Fajfar, ki bolj čuti z ljudstvom, nego župnik, upal nasprotovati temu predlogu. Ne pride nam niti na misel, da bi zagovarjali žganjetoč, ali treznim razlogom moramo vseeno priznati vrednost. In tako je oče Fajfar s popolnoma človekoljubnega stališča pojasnil, da bo s tem sklepom najbolj udarjen delavski stan. V sobotih popoldne se ustavi žganjetoč že ob 5 uri, delavci pa končajo svoje delo šele ob 6. uri. Če se ustavi žganjetoč še ob nedeljah in praznikih, potem si ubogi delavec sploh nikdar ne more preskrbeti vsaj par veselih trenutkov. Toliko ne zasluži, da bi si mogel kupiti vina. Župnikov predlog je kljub temu obveljal in župan Fajfar je bil prisiljen, da je odstopil. Seveda, on ni mogel vedeti, da je hotel župnik odpraviti le konkurenco dvema svojima podrepanikoma. Kajti vse čenčanje o šnopsarjih pade na Zabukovčovo stranko. Po vsej občini je namreč znano, da se nikjer v celem sodnem okraju tržiškem ne popije toliko šnopsa, kakor ravno pri križkem brivcu Gašperju, ki pa nima niti pravice žganjetoča. Sicer bomo pa dobili, kakor smo že enkrat poročali, v Križah kavarno, ki jo bo zidal in otvoril steber Zabukovčevega ajmohta. — Arh. župnik Zabukovec vidi v prihodnost, in zato je hotel že v naprej poskrbeti, da ne bo imel ta vzor-mož v kimpežu nikake nepotrebne konkurence. Če bi bil oče Fajfar to vedel, bi si bil lahko prihranil ono blamažo.

O važnih sklepih novega obč. odbora piše „Gorenjec“. Ne navede pa prav ničesar drugega, nego gorenji sklep o žganjetoču, zavrnitev prošnje gostilničarske zadruge o podaljšanju policijske ure, kar bi pravzaprav župnikovim podrepanikom prišlo prav, in pa, da se je ustanovil posredovalni urad. Pri poslednjem sklepu je dopisnik še celo tako nesramen, da si upa navesti zaupnike imenoma. No, če njega ni sram, tudi mi nimamo nobenega vzroka, da bi jih zamolčali. Ti vsega zaupanja vredni zaupniki so: dupljanski župnik Bohinjec, križki župnik Zabukovec in copatar Poljanec. Če človek bere ta imena, se nehote domisli, da je v srednjem veku, ko je smela cerkev kmete brez sodbe zažigati. Da, ti ponosni kmet, tako daleč si padel, da te bodo sodili dva duhovnika in en šuštar! Pomilujemo te!

Retnje pri Trziču. Brezumni, pa vendar dobro znani pisec si je štel v posebno dolžnost proti tukajšnji poštni nabiralnici v „Domoljubu“ št. 24. pod naslovom: „Domoljub in naša pošta“ nagromaditi toliko laži, da si jih ni upal podpisati, ker bi bil drugače jedel ričet. Podlež, ki mu je nesramna denunciacija pri pristojni oblasti glede postopanja imejitelja tukajšnjega poštnega nabiralnika popolnoma izpodletela, si ni najbrže vedel drugače pomagati, kakor da se je zatekel v uredništvo „Domoljuba“ in tam s svetohlinskim obrazom naslikal tukajšnjo poštno nabiralnico v taki luči, da bi morali imejitelja taiste, če ne zapreti, pač pa vsaj odstaviti in ta opravila izročiti njemu, ki tako hrepeni po njih kakor jelen po mrzli stu-

denčnici. Uredništvu „Domoljuba“ seveda ni bilo znano, da je možakar lagal, kakor cigan. Radi tega si tudi ni upal z imenom na dan, temveč se je pohlevno skrtil za odgovornega urednika. Ko je izvršil svoje denuncijantsko, obrekovalno in škodoželjno delo nasproti svojemu bližnjemu, potem pa zaspal spanje „pravičnega“. Saj izkušnja uči, da so hinavci povsod enaki in da ga ni pod božjim solncem zlobnejšega človeka, kakor je rimski klerikalec. V dopisu preti tudi, da bode spravil vse pritožbe na dan, ki so se nabrale proti imetelju nabiralnika. Kako milostno! Če bi ta potuhneni, svetohlinski opraviljivec kaj protipostavnega vedel, bil bi že davno naznanil in se podpisal, kakor je to med poštenimi možmi običajno. Tega pa slaba vest seveda ne dopusti in streljati je treba le izza plota. Dopisniku svetujemo, da ta očitanja ponovi in jih podpiše, potem pa se bomo pomenili drugje in mu dokazali, da je obrekoval in se lagal kakor cigan na katoliški podlagi in to v vseh točkah dopisa, ter mu dali za njegove neosnovane napade na pristojnem mestu plačilo. To bode brezdvomno najboljši odgovor temu obrekljivcu in Franciški Barle, ki ni nikdar prišla iskat „Domoljuba“ kakor trdi lažnjivi brezumni dopisun, in to morda celo v njenem imenu. Seveda se do-bijo hinavci in klečeplazci povsodi, ki gledajo le na svoj dobiček in hočejo svojo trgovino in obrt povečati le s klečeplaztvom. Takih imamo v naši srečni občini na izobilje. Eden najznačilnejših takih osebnosti je Janez Košir, — podomače Majdnek — ki je sicer vedno sukal šivanke, krpal vedno do leta 1909. hlače, naenkrat pa je otvoril trgovino z mešanim blagom, najbrže na podlagi učnega izpričevala, ki mu ga je dal njegov učni krojaški mojster v Begunjah. To je tisti slavni Majdnek, ki je pri občinski seji predlagal, da se morajo vsi občinski odborniki udeležiti vsake procesije polnoštevilo. Kakor vidimo, je mož zelo vnet za krščanska načela, samo to je čudno, da se zelo malo briga za postave, ker izvršujejo različne obrti brez dovoljenja pristojne oblasti. Možakar pa seveda s tem, da se ga v njegovih manipulacijah prav nič ne moti, še ni zadovoljen. Rad bi imel poleg opravičenega šivanekarstva še več in to je pokazal z ovadbo na slavno c. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu proti imetniku tukajšnje nabiralnice, ki mu ni ustregel, da bi vrnil časopis „Dan“, ki njemu sploh ni spadal, temveč drugemu istega bolj čislanege imena. Seveda je poštno pogorel, ker denuncijantov razun pri klerikalcih nikjer drugod ne trpe, še manj pa, če je namen prozoren in se izkaže, da so „ljubeznjiva“ očitanja — nesramna laž!

Cerklje. Nek revše iz Cerkljanskega pajzelna, je v svoji domišljiji začel modrovati in kazati svojo „kunšt“ v zadnjem „Gorenjcu“. Pismar Hrovat Ambruž in popačeni Janša si jemljeta čas in ugibljeta, kako bi komu škodovala. Ovdilil so svojega pristaša Eržena na glavarstvo, ker je le ta nekaj ur popravil. Take čenče uganjajo. Ambruža menda že zopet sapa žene. Hrovat in Janša mu ne moreta pomagati, kajti tudi ona dva bole-hata za tako boleznijo. Ambruž menda ne ve, da je Janša pobeljeni grob, Hrovat pa njegov lopatar. Mana je pa debela in že bolj pozna devica. Huda je menda na „Savo“ zato, ker je bilo tam pisano, da se je po gotovem delu telesa dričala. Cel babji semenj! Ambruž se gotovo spominja, kako pravično je pokojni Boštink pri Mani shodil zavoljo 4000 kron „verbščine“. Kadar se o tem poučimo, bomo vse poročali. To bo tudi imenitno delo. Pravijo, da se bo Hrovat kmalu selil, škoda ga bo! Kdo bo pa potem pri Janšetu počepno popil? Janša je pa sedaj pri vinu abstinent pa gasilec ob enem. Ob škofovem sprejemu je menda bevko jezdaril v kučmi. To vam je bil fleten ta katoliški steber cerkljanske fare. Kadar bo „Gorenjca“ kaj koža srbela, naj se le še oglasi. Bomo že pomagali, da se spravi prah iz teh kož. Je še dosti materijala!

Križe pri Trziču. Kar je prišel k nam znani župnik iz Jesenic Zabukovec, je izginil mir iz občine, ki je vladal splošno preje med občani. Ta božji namestnik hoče v župniji vse preobrniti in na glavo postaviti, seje dan za dnevom med mirne vaščane prepir in sovraštvo in ne motimo se, ako trdimo, da se je mož v to „dušno pastirstvo“ že tako oživel, da ne more več nazaj k svojemu poklicu, za katerega je bogato plačan. V občinski odbor je vsled silne agitacije spravil samo svoje kimovce, ki jih povabi že preje k sebi in podučil, kako naj glasujejo in kaj naj sklenejo. Naravno je, da dosedanjí župan pri takih razmerah ni hotel več načelovati občini, kjer ima besedo le župnik, ne pa občani, ki plačujejo davke in nosijo vsa občinska bremena, ter je odložil župansko čast in jo prepustil „vrednemu nasledniku, ki jo je zaželjeno pričakoval in pri novi volitvi v nedeljo tudi dosegel. Novopečeni župan bode torej „kraljeval“ na svojem posestvu v Seničnem, „neizvoljeni župan“ Zabukovec pa v občinski pisarni v stari šoli v Križah. Res lepe razmere, ki delajo vso čast celi občini in označujejo dovolj značaje občanov posestnikov, ki so se tako sramotno podali pod duhovniški jarem. Seveda so ti možakarji duševno zelo omejeni, torej taki kakor si jih želi župnik, ki mu je ravno na tem, da neomejeno vlada v občini kakor

kak turški paša. Kar je razumnejših mož, obsojajo delovanje našega dušnega pastirja, in so se raje izognili vsakemu delovanju v občinskem zastopu, kakor da bi bili odvisni od župnikovih kimavcev, ki zaslužijo, da bi se jim slekle hlače.

Nekoliko podrobnosti o Redlu.

Že zadnjič smo poročali o polkovniku v generalnem štabu, Redlu, ki je vohunil v korist Rusiji. Naj navedemo o njem in o osebah, ki so na sumu, da so bile žnjim v zvezi, še nekoliko podrobnosti.

Alfred Redl je bil rojen leta 1864. v Lvovu. Oče mu je bil nadzornik Karl-Ludovikove železnice v Lvovu, ki je končal po samomoru. Tudi njegova sestra je izvršila samomor. Starejši brat, Oskar, je bil polkovnik in je sedaj v pokoju. Mlajša brata sta železniška uradnika. Alfred Redl je obiskoval nemško gimnazijo in je leta 1880. vstopil v kadetnico v Lvovu. L. 1883. je prišel kot kadet-feldvebel k infanterijskemu pešpolku št. 9. L. 1887. je postal poročnik, l. 1892. nadporočnik. Kot tak je absolviral vojno šolo l. 1896. L. 1897. je postal stotnik in bil transferiran k infanterijskemu pešpolku št. 30. Vsi pri polku so vedeli, da ima Redl dolgove, a znal si je pridobiti simpatije s tem, da je svojim predpostavljenecem izdeloval taktične naloge, vojne igre in vezbene načrte. Posebno rad je imel svojega slugo, ki je, dasiravno analfabet, postal celo feldvebel. Vobče se je vedelo za vzrok temu, a ker je bil Redl takozvani „Generalstähler“, si nikdo ni hotel nakopati njegovega sovraštva. Užival je popolno zaupanje polkovnika, medtem ko so morali drugi častniki polka mnogo pretrpeti. Dve leti je bil Redl pri tem polku. Potem je prišel kot stotnik l. razreda k generalnemu štabu v Kašavo. Od tamkaj je bil tekom enega leta poklican v evidenčni biro na Dunaj in kasneje pozvan k 8. zboru v Prago.

O njegovi prijateljici, ki je tudi osumljena vohunstva, se pripovedujejo zanimive stvari. Dunajski „Fremdenblatt“ piše o tem:

V hiši na Alsergrundu, Borschkegasse 7 je stanovala od januarja letos mlada tuja dama s spremljevalko. Hiša, ki je elegantna nova stavba, leži precej oddaljena od vsega prometa nasproti zidu bivše norišnice. Tuja dama, ki je bila vedno črno oblečena, je imela vedno gost pajčolan ter se je naravnost skrivala pred ljudmi. Vendar pa se je izvedelo, da je bila izredno lepa in kakih 25 let stara. Najprej se je domnevalo, da je skrivnostna dama igralka v kakem varijeteju, a ta domneva je bila neopravičena, ker je bila dama vsak večer doma. Obe dami ste opravljali vse delo sami, le za težja dela so si najeli postrežkinjo. Spremljevalka, ki je bila po govoru soditi Danka ali Švedinja, je klicala sostanovalko vedno le: „moja dama“ ter je bila brščas odvisna od nje. Naznanjeni sta bili dami pod imenom Uhelius. To ime je pa bilo brščas ono spremljevalke, medtem ko je ostalo ime tuje dame nepoznano. Pisem nista nikdar dobivali, pač pa vsak dan brzojavke. Mlado damo so imenovali v hiši vobče le „Rusinja“.

Kmalu ko sta dami jeli stanovati v tej hiši, jih je pričel obiskovati nek polkovnik generalnega štaba, ki je prišel vedno v uniformi. Ostal ni nikdar dolgo v stanovanju, večkrat prišel zaporedoma, da potem zopet izostane po cele tedne. Pred kakim mesecem je vzela „Rusinja“ v najem še drugo stanovanje, ki je mejilo na njeno. Iz predsobe si je pustila narediti vrata v novo stanovanje tako, da je imela na razpolago celo prvo nadstropje. Najemščine je plačevala 4600 kron.

Čudno pa je bilo, da se v novo stanovanje, ki je obstajalo iz šestih sob, ni postavilo drugega kakor klavir, in da je viselo raz stropa sobe, v kateri je bil klavir, več zavojev žice hišne elektrike. Na klavirju je igrala „Rusinja“ vedno eno in isto Chopinovo etido.

Pred nekaj časom se je pripeljal ponoči pred hišo tovorni avtomobil. Zložili so raz njega osem velikih, težkih zabojev. Vaje na klavirju so se od tega časa nadalje pričenjale šele ob 10. uri zvečer ter so iste spremljali nekaki čudni, ritmični udarci ob tla stanovanja. Zanimivo je, da so te vaje z udarci pričele le tedaj, kadar je bil na posetih polkovnik iz generalnega štaba. Sostanovalci so že takrat sumili, da imajo ti udarci čudovito podobnost z ropotom električnega kopirnega stroja, ki se ga uporablja v pomnoževanje tiskovin, zemljevidov i. t. d.

Poleg polkovnika je zahajal v hišo tudi nek gospod v civilu. V hiši so ga imenovali vedno le: „paša iz hotela Imperial“, ker se je po njegovem šoferju izvedelo, da stanuje tamkaj.

V noči od sobote na nedeljo predzadnjega tedna se je, kakor znano, Redl ustrelil. Isti dan sta zapustili dami svoje stanovanje, brez da bi bili tudi namignili, da mislita stanovanje premeniti. Prej pa sta pustili onih osem težkih zabojev zopet po tovornem avtomobilu odpeljati. Dami sami sta odšli peš. Šele ko sta bili od stanovanja oddaljeni, sta stopili v avtomobil. Spremljal jih je oni gospod v civilu, ki je govoril popolno francosko. Od tega dne tudi ni bilo več brzojavk in na-

jemnici sta izginili brez sledu, dasiravno je stanovanje plačano do februarja 1914.

Hišnica, koji se je, ko se je zaznalo za Redlovo vohunstvo, pokazala njegova slika, je hipno vskliknila: „Jezus, tu je pa naš polkovnik“.

Istotako so iz slike spoznali tudi drugi sostanovalci uniformiranega obiskovalca tujih dam.

* * *

Pa tudi vzoren katoličan je bil generalni špijon Redl. Zdaj so prišle na svetlo prav značilne stvari o pobožnosti tega velikanskega izdajalca. Ta Redl ni samo hodil vsako nedeljo in dostikrat tudi med tednom z velikim molitvenikom k maši, nego je tudi sovražil in preganjal različne oficirje, ki so mislili, da za vestno in dobro izpolnjevanje vojaških dolžnosti pobožnjakarstvo ni ravno potrebno. Redl je bil eden glavnih provzročiteljev duhovnih vaj za oficirje in je močno delal, da so vojake vse bolj silili k spovedi. Zgodilo se je celo, da je Redl denunciral več oficirjev, ker niso bili prijatelji duhovnih vaj in jim je za vse življenje škodoval. Sploh je bil zelo goreč in fanatičen v vserkem oziru in bil deležen največjih simpatij visokih cerkvenih krogov. In ta velepobožni vzorni katoličan je bil eden največjih izdajalcev in lumpov, kar jih je svet kdaj videl. Tu se je zopet pokazalo, koliko je vredna pobožnost in vernost tistih ljudi, ki imajo vero vedno na jeziku. Na vzornega katoličana Redla so pač lahko ponosni vsi cerkveni krogi in pa tudi vsi tisti vojaški krogi, ki so duhovne vaje za oficirje propagirali, da bi ž njimi utrdili zanesljivost, zvestobo, vnemo in požrtvovalnost oficirskega zbora. Na Redlu se je uspeh pokazal!

* * *

V petrograjskih častniških krogih se javno govori, da je Redlovo vohunstvo Rusiji neizmerno koristilo. Vse kar je Rusija predrugala v vojaškem oziru, se nanaša na poročila, dobljena po Redlu. Rusija ima v rokah ves tajni material avstrijskega generalnega štaba. Pripoveduje se pa tudi, da je samo nerodnost ruskih agentov kriva, da so Redla prijeli.

* * *

Vojaška in civilna sodna komisija sta zadnje dni urejevala Redlovo zapuščino. Predvsem je komisija izločila stvari, ki so last erarja. Tako so izročili kornemu poveljništvu bogato knjižnico vojaških znanstvenih knjig in mnogo rezervatnih predmetov. Zasebno premoženje Redlova obstoji iz pohištva, avtomobila in treh konj, ki so jih prodali za 3000 kron. V gotovini so našli 15.000 K. Dunajska vojaška komisija ima baje tudi Redlovo oporoko. V oporoki je določil Redl za svojega slugo Jožefa znatno svoto, bratom in sestram je zapustil od ostalega premoženja enake deleže.

DNEVNE VESTI.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke je v svoji seji z dne 13. t. m. sklenil soglasno izjavo, da ne vidi nikakega povoda, da bi deželni odbornik in podžupan dr. Karel Triller odlagal svoje mandate kot odgovor na v javnosti proti njemu radi neke taktične, toda v dobri veri storjene napake, pričete gonje. Odbor pripozna velike zasluge dr. Trillerja za stranko in obsoja neolikano gonjo proti dr. Trillerju, s katero se je opravičeno čutil užaljenega na svoji neomadeževani časti. Ker stranka izstopivšega delavca ne more pogrešati, se dr. Triller prosi, da v interesu stranke zopet prevzame vse svoje mandate. — **Zastopniki** vseh političnih društev ljubljanskih so soglasno potrdili izjavo izvrševalnega odbora. — **Z** ozirom na to zaupnico je dr. Triller obdržal vsa mesta razun deželnega odborništv. V deželni odbor je začasno vstopil dr. Trillerjev namestnik dr. Fran Novak, ki je strankam na razpolago vsako soboto od 11. do 12. ure dopodne.

Zakasneli koledniki. Slovenski zgodovinar ne bo mogel trditi, da je politično delovanje dr. Šušteršiča koristno za slovensko stvar, priznati pa bo moral, da je pospeševalo koristi ljubljanskega škofa, naših župnikov in klerikalne stranke. Če torej ob njegovi petdesetletnici res molijo zanj naši župniki, je to popolnoma umevno. Neumevno pa je postopanje njih glasila. Dolgo časa je vganjal „Slovenec“ zelo neokusno reklamo za podobo dr. Šušteršiča, katero naj bi si nabavila vsa županstva in vsi krajni šolski sveti in ki se dobiva po eno krono komad v Ljubljani. Ko pa se je bližala njegova 50letnica, pričakovali smo slavnostnih sej občinskih odborov, serenade in banketa v Unionu. Ali da se bliža petdesetletnica izvedeli smo iz — „Gorenjca“. V „Slovencu“ pa le kratka notica in potem ponatis kukavičnega jajca. Ljudstvu se ni privoščilo prav nič, ne panem ne circenses. In naši vrli župani po deželi! Pozabili so koledovati ob Novem letu, zato prepevajo o sv. Matiju. Prvi se je oglasil Belec v St. Vidu, potem županstvo v Šentrupertu, ki ima 1000 duš in mi bi prerokovali, da se bo sedaj začelo koledovanje po celi deželi. Takega učinka pa to zakasnelo koledovanje ne bo imelo, kakor bi ga bil napravil rumel ob pravem času. Vse to pa kaže, da tudi v S. L. S. ni vse v redu in to je v teh slabih časih tudi nekaka tolažba.

Neizprosni Katoni v ljubljanskem „Danu“ ne morejo pojmiti, da je mogoče z odločno in obenem dostojno besedo obsojati političen greh v lastni stranki, ne da bi se grešnika, ki je sicer odlični in zaslužen strankar, postavilo takoj pod vislice. Dočim smo mi v znani zadevi dr. Trillerjevega glasovanja v deželnem odboru smatrali prvo za potrebno, nam seveda ni prišlo niti na um, da bi se pridružili „Danovi“ neokusni osebni gonji proti dr. Trillerju. In ker smo to drugo — osebno gonjo proti dr. Trillerju — v zadnji „Savi“ označili kot politično podivjanost, so prišli „Danovci“, primerjajoč obe naši tozadevni notici, do precej smelega zaključka, da smo nedosledni in — predrzni! To očitane nam seveda niti malo ni kratilo spanja. V koliko je opravičeno, se je lahko prepričal vsakdo, ki je čital naša izvajanja. Čeprav „Dan“ odklanja naše „politično moraliziranje“, češ, da ne imponira, ker je bilo na komando „proizvajano“, si vendar „drznemo“ le še nekaj pripomniti. Kako naj postopa časopisje v delikatnem vprašanju, ki se tiče lastne stranke, je pač stvar politične razsodnosti, okusa in nemalo tudi taktike tistih činiteljev, ki so pri listu prevzeli vodilno vlogo. Ne da bi se glede teh lepih čednosti hoteli kosati z gospodi, ki delajo v „Danu“ lepo ali grdo vreme, se po našem mnenju — katero pa nikomur ne usiljujemo — menda kritikujejo odnošaji v lastni stranki zato, da bi se razmere v stranki zboljšale, ne pa, da bi se poslabšale. Če je to načelo pravo, in če je „Dan“ res narodno-napreden list, potem bodo gospodje v „Danovem“ uredništvu morali priznati, da z nehonetnimi osebnimi napadi na sicer uglednega in osebno neomadeževanega strankarja, niso svoji stranki napravili nikake usluge. Z osebno gonjo se v takem slučaju le strasti po nepotrebnem razblinjajo in zaneti se odpor zlasti med tistimi, ki zastopajo morda ne več moderno naziranje, da je tudi v današnjih podivjanih političnih časih umešana dostojnost in obzirnost saj napram osebno intaktnemu somišljeniku. In če se vpošteva, kako so se vprek obsojali „Danovi“ osebni napadi, in kako je iztekla dr. Trillerjeva afera, potem bodo morda uvideli še celo gospodje okrog „Dana“, da naše politično moraliziranje ni bilo proizvajano na komando, marveč da je bilo le izraz mišljenja pretežne večine napredne javnosti. Pa brez zamere!

Slavnostni program 50letnice Nar. Čitalnice smo omenili že zadnjič. Spored koncerta, ki bo gotovo najlepši, kar jih je doslej priredila Čitalnica, je razvideti iz vabil, ki se te dni razpošiljajo. Kdor bi ga ne dobil, naj se obrne na enega odbornikov, ki ga bo radevolje preskrbel. K vsem prireditvam je vabljen vsak meščanstvo brez razlike stanu. Vsak je dobrodošel in gotovo se bo med neprisiljeno družbo vsakdo prav dobro počutil!

Na večer serenade naj blagovoli meščanstvo razsvetliti okna svojih stanovanj, da bo obhod društev, ki se vdeleže sprevoda tem veličastnejši in da se tako zaslužne člane dostojno počasti. Sprevoda se udeleže društva v sledečem redu: Godba, čitalniški pevski zbor, članstvo Narodne čitalnice, Sokol, Prostovoljna požarna bramba. — Zbirajo se društva na P. Mayrjevemu vrtu, odkoder se vrši odhod sledeče: po trgu, glavni ulici, po Jelenovem klancu, pod mestom, po roženvenskem klancu nazaj v čitalniške prostore. Prosimo torej nujno, da so vsa okna ob rečenih cestah razsvetljena.

Zastave se razobesijo v soboto 5. julija. Z ozirom na izredno slavlje je želeti, da ne bo hiše brez zastave.

Veliki transparenti na večer serenade pred hišo, v kateri ima Čitalnica svoje prostore ter na večer ljudske veselice pred „Zvezdo“, bodo prireditvam dajali posebno slavnostno lice.

Veselični prostor bo bogato električno razsvetljen. Poleg različnih paviljonov bo tudi plesišče. Vhod k veseličnemu prostoru bo samo eden, in sicer na vogalu Z. Kranjčeve hiše.

Spominske plakete se bodo dobivale pri blagajni in pri gospodičnah, ki bodo oskrbovale prodajo istih, kakor tudi slavnostne knjižice.

Vstopnice — pri g. Ferd. Sajovicu v predprodaji. Svetujemo, da si občinstvo radi navala oskrbi začasno te vstopnice, ki so vidno nositi; brez iste se ne sme nikdo muditi na veseličnem prostoru.

Vse nedostatnosti pri banketu, kakor pri ljudski veselici, javiti so takoj kontrolorjem veseličnega odseka, ki imajo kot znak rdečo kokardo na prsih.

Dekoracije pri banketu oskrbi damski komite. Za prijave k banketu bo krožila pola, katero prosimo točno izpolniti in lastnoročno podpisati. Vsakdo je potem obvezan se banketa udeležiti, oziroma v slučaju odsotnosti nositi izdatek za istega.

Kakor se čuje je damski komite pridno na delu za nabiranje prispevkov za trak, ki ga nameravajo pokloniti narodne dame Čitalniški zastavi. Sploh je delovanje tega odbora, kojemu načeljuje blagorodna gospa Mimi Pirceva, Marija dr. Kušarjeva in gdč. Karla Sajovičeva nad vse pričakovanje agilno in vzorno.

V tisku je tudi spominska knjižica, ki obsega vse Čitalniško delovanje v 50 letih in je veliko delo požrtvovalnega gosp. profesorja Maksa Pirnata.

Vrli pevski zbor je že z obilimi vajami, ki so do zadnjega vedno polnoštevilno obiskane, sijajno dokazal, kako pojmi pomen 50 letnice svoje Čitalnice, koje duša je bil vedno, in na katerega je Čitalnica vedno s ponosom kazala ter so ga strokovnjaki imenovali prvega med prvimi. Gospod okr. sodnik O. Dev in mestni tajnik V. Šmigovec vodita te vaje z neverjetno trudaljubivostjo.

Slavna društva po deželi nujno prosimo, da takoj javno nalepijo plakate ki izidejo te dni. Ako bi katero društvo ne dobilo plakatov, oziroma ako bi jih želelo več, naj nam takoj sporoči!

Veledenjeno meščanstvo ter članstvo „Narodne Čitalnice“ uljudno obveščamo, da se bodo te dni raznašala vabila k slavnostim po hišah in da se radi družega ogromnega dela č. članstva ne bo vabilo posebej s polo.

Zunanja društva obveščamo, da dobe koncem prihodnjega tedna pismena navodila, v katerih gostilnah bode pripravljeno kosilo za one člane, ki se banketa ne nameravajo udeležiti. Prosimo, da se potem tudi sigurno obrnejo na označene jim gostilne, da je red zajamčen.

Gospodje pevci „Narodne Čitalnice“ se vabijo k skupni pevski vaji, katera se vrši danes, točno ob pol 8. uri zvečer.

Iz sodne službe. Deželne sodnije svetovalec je postal okrajni sodnik Karel Zotman v Ljubljani; sodnik Fran Pernuš v Kranju je imenovan za c. kr. okrajnega sodnika in sodnijskega predstojnika na Vrhniki; avskultant Stan. Jenčič je imenovan za sodnika v Ložu. Sodnik Ant. Avsec je premeščen iz Loža na Brdo, sodnik Ant. Sajovic je pa premeščen iz Brda v Kranj.

Imenovanje v politični službi. Orožniški stražmojster v Radovljici g. Anton Planinšek je imenovan za kancelista pri politični upravi na Kranjskem.

Milan Pajk †. Po kratki mučni bolezni je umrl gosp. Milan Pajk, profesor na ljubljanski realki, štar šele 37 let. Umrl prof. Pajk je bil rojen dne 19. decembra 1876. l. v Mariboru. Mlada leta je preživel v Brnu, potem je pa študiral na akad. gimnaziji na Dunaju, na kateri je služboval njegov oče kot profesor. Leta 1899. je napravil profesorsko skušnjo za zgodovino in zemljepis in potem služboval poldrugo leto na gimnaziji v Kranju, dve leti na ljubljanskem učiteljskišću, na kar je postal profesor na ljubljanski realki. Svoja znanstvena dela je objavljaval v publikacijah „Slov. Matice“, v „Ljubljanskem Zvonu“, v „Izvestjih muzejskega društva“, v „Carnioli“ in v „Planinskem Vestniku“. Profesor Pajk je bil sin nekdanjega izdajatelja „Zora“ prof. Pajka in njegove soproge Pavline, znane, pred več leti umrle slovenske pisateljice. Pokojnik je bil poročen s hčerko dvornega svetnika dež. šolskega nadzornika g. Fr. Levca in je zapustil vdovo in dvoje otrok. Bil je vzoren učitelj, ves vnet za svoj poklic in poln presrčne ljubezni do mladine, svoj prosti čas pa je posvečal znanstvenemu delu. Tiho je bilo njegovo življenje; živel je šoli in znanosti. Spadal je med najvestnejše in najmarljivejše naše zgodovinarje in zlasti je deloval kot konzervator c. kr. centralne komisije za varstvo spomenikov in v Muzejskem društvu. Blagemu pokojniku, ki je z vsem svojim delom in življenjem posvedočeval svojo zvesto ljubezen do slovenskega naroda, je zagotovljen časten spomin.

Seja okrajnega cestnega odbora za kranjski okraj se vrši v pondeljek, dne 23. t. m. ob 1. uri popoldne z naslednjim dnevnim redom: 1. Odobritev zapisnika zadnje seje z dne 31. marca t. l. 2. Rešitev pritožbe Franc Gašperlina na Trati radi odstranitve lipe in kamna na zemljišču okrajne ceste v Velesovem. 3. Rešitev prošnje občine Sv. Jošt za sprejem občinske ceste med okrajne ceste. 4. Slučajnosti.

Opozarjamo na današnjo veliko kresno veselico, ki jo priredi tukajšnja godba prostovoljne požarne brambe na vrtu g. Petra Kobala pri „Kroni“, ob 8. uri zvečer. Upamo, da bode slavno občinstvo, kateremu je lep vrt g. Kobala zelo priljubljen, v največjem številu posetilo to veselico in da bode s tem tudi pokazalo svoje simpatije do naše godbe. Poleg koncerta, kresa, umetalnega ognja bode tudi preskrbljeno za raznovrstno drugo zabavo; gospod Kobal pa nam bo postregel z dobro jedjo in pijačo. Vstopnina je tako nizka, da pač ne more nikogar zadržati, da bi se ne udeležil te kresne veselice. Gasilci, ki se udeležijo te prireditve, se zbirajo ob 7^{3/4} uri pred shrambiščem, od koder odkorakajo z godbo na čelu h „Kroni“. Torej danes zvečer vsi na kresno veselico!

Produkcija gojencev Glasbene šole v Kranju minolo soboto je izvrstno uspela. Radi pomanjkanja prostora priobčimo poročilo prihodnjici.

Dijaški kuhinji v Kranju je poslal sodnik Fr. Pernuš: 10 K iz kaz. zad. J. Habjan in 50 K iz kaz. zad. J. Povšnar.

Moška podružnica „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Kranju je imela svoj redni občni zbor v soboto, dne 7. junija 1913. v prostorih „Narodne

Čitalnice“ v Kranju. Iz poročil je razvidno, da je imela podružnica članov: pokroviteljev 19, ustanovnikov 7, letnikov 105, skupaj 131 članov, za 19 članov več, kakor prejšnje leto. Nabralo se je 640 K 81 v, ter se je družbenemu vodstvu v Ljubljano odposlalo 614 K 81 v. V novi odbor so bili izvoljeni: Anton Šinkovec, prvemestnikom, Josip Cvar, tajnikom, Fran Zupančič, blagajnikom; na namestnike pa gg.: Makso Fock, Josip Tajnik, Berti Pučnik; računskim pregledovalcem pa Josip Ahlin in Josip Meden. Družba sv. Cirila in Metoda je pozvana, da povspešuje narodno vstajenje, da varuje naš rod narodne smrti. — Le po nji in z njo vred koristimo slovenski obmejni deci. Zato pa vsi rodoljubi vseh slojev k požrtvovalnemu delu za družbo sv. Cirila in Metoda!

Strela je ubila včeraj ob 1^{1/2} uri dopoldne Petra Sušnika, pd. Brenkov iz Gorenje Save. Ko se pri Šenpeterski grajščini sušili seno, se je prav nenadoma vlila huda ploha, revež je šel vedriti pod drevo sredi travnika, v katerega je takoj na to vdarila strela. Bil je na mestu mrtev. To je letos že druga žrtev strele v občini Stražišče.

Popravek. Razni listi so poročali, da se je na kranjskem kolodvoru ubila Marijana Golob iz Gorenje Save, ko je pomagala nalagati les v skladišču. Kakor nam je „mrtva“ Marijana Golob sama pravila, se je vsled padca raz skladišče res onesvestila in so se ji pretresli možgani, sicer se pa razmeram primerno počuti še precej dobro.

Požar na Bledu. V torek pop. ob 3. uri je na Bledu v Stopfovi hiši izbruhnil požar. Zgorela je hiša in gospodarsko poslopje. Gospodar je že dva dni odsoten. Vnela se je tudi sosednja Jozlova hiša ter tudi deloma zgorela. Požarna bramba je pravočasno lokalizirala požar, da se ni razširil, akoravno se nahajata obe hiši sredi drugih poslopij. Oba posestnika sta sicer zavarovana, toda ne zadostno visoko.

Ogenj na Veliki planini. Pred 14 dnevi se je vnela na Veliki planini v Kamniških snežnikih planšarska koča; ogenj se je naglo razširil na pet koč v soseščini in so vse do tal pogorele. Kako je požar nastal, ni znano, prejkone je bilo zažgano. Škoda znaša okoli 2000 kron.

Najdeno moško truplo. V torek je nekdo v zgornješišenskem gozdu, deset minut pod Drenikovim vrhom, proti četrti uri popoldne, ko je iškal kole za fižol, našel za grmom ob jarku, po katerem teče vodica na Večno pot, že trohnelo moško truplo. Truplo nepoznanca mora biti manj kot 30 let starega moža, ki pa je ležalo na mestu gotovo dva meseca. Mrtvec je v lepi obleki in lepih škornjih. Radi smradu ni hotel prvi hip nihče bliže k njemu, da bi se bilo dognalo, je li uboj ali samomor. Pravijo, da ima mrtvec pri srcu rano. Po naznanilu v Šiško, sta dospela takoj na mesto dva stražnika. Truplo so prenesli v Dravlje, kamor je danes odšla sodnijska komisija.

Seja c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kranju se vrši dne 25. junija 1913 ob 2. uri popoldne v prostorih okrajnega glavarstva s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o važnejših kurentno rešenih zadevah. 2. Poročilo o prošnjah za priznanje službeno-starostnih doklad: nadučiteljema Lovru Perko v Poljanah in Josipu Jegliču v Selcih, učitelju Karlu Završniku v Dupljah in učiteljicam Tereziji Kovačič v Goričah, Mariji Dolenc-Simončič v Zeleznikih, Jožefi Mihelič-Majde v Predvoru in Juliani Zalokar v Kokri. 3. Poročilo o nadzorovanju ljudskih šol v Škofiji Loki, Primskovem, Kokri, Kovorju, Cerkljah in Podbrezjah. 4. Poročilo o neki disciplinarni zadevi. 5. Poročilo o popolnitvi učnih mest v Kranju in Cerkljah. 6. Ureditev šolskih razmer v šolskem okolišu Zelezniki-Cešnjica-Selce in predlog za ustanovitev štiritrazredne ljudske šole v selški dolini mej Češnjico in Zelezniki. 7. Ustanovitev osemrazredne namešane ljudske šole v Trziču. 8. Spremenitev zasilne šole v Stari Oslici v eskurendno šolo, ki se bo opravljala izza nove šole v Trebiji. 9. Imenovanje krajnih šolskih nadzornikov. 10. Slučajnosti.

Ogenj. 16. t. m. okoli 1. ure popoldne nastal je v bajti Jurija Premozarja v Predosljih ogenj, ki jo je z vso opravo popolnoma uničil. Požarni brambi se je posrečilo v bližini stoječa poslopja rešiti. Ogenj je nastal vsled neprevidnosti Premozarjeve žene. Škoda znaša okrog 800 kron. Premozar je imel pa pri „Vzajemni zavarovalnici v Gradcu“ zavarovano bajto za 1300 K in opravo za 400 K.

Desno nogo zlomila je skladovnica opeke 55 let staremu dninarju Primožu Verniku iz Korkrice 7. junija t. l. v Naklem. Prekladal je opeko,

ki se je prevrnila nanj in ga poškodovala. Ednaka nesreča je zadela 26 let starega zidarskega pomočnika Janeza Demšarja iz Malenskega Vrha. Kopal je pri posestniku Pavlu Dolencu v Zakobiljeku klet, pri čemur se je udrla večja plast zemlje nanj in mu tudi zlomila desno roko.

Občinski lov občine Bohinjska Bistrica se bode dal v zakup za dobo od 1. junija 1913 do 30. junija 1918, dne 25. junija ob 9. uri dopoldne v prostorih okrajnega glavarstva v Radovljici potom javne dražbe. Družbeni in zakupnipegogi so na razpolago v pisarni okrajnega glavarstva.

Razpis šolske stavbe. Radi oddaje zgradbe nove enorazredne ljudske šole v Goričah, občina Preddvor, se bode vršila v četrtek 3. julija 1913 ob 10. uri dopoldne v stari šoli v Goričah ustmena, zmanjševalna dražba. Skupni stroški proračunjeni so na 27.960 K 04 v in je pred dražbo položiti varščino v znesku 1398 K, ki jo je po sprejetju ponudbe popolniti na 10% izdražene svote. Kot varščina se sprejemajo razen gotovega denarja avstrijski državni papirji, vložne knjižice hranilnic, osnovanih po hranilničnem pravilniku iz leta 1844 in rentne knjižice c. kr. poštne hranilnice. Stavba se bo oddala le enemu podjetniku, ki jo bode moral tekom leta 1913 spraviti pod streho, do konca julija 1914. pa popolnoma izvršiti. Načrti in stroškovnik so na vpogled pri krajnem šolskem svetu v Goričah. Krajnemu šolskemu svetu pristojna pravica oddati stavbo s pridržkom potrdila od c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kranju, kakor mu je volja, ne glede na visokost ponudbe.

Konjska smrkavost je v kranjskem okraju veliko bolj razširjena kakor se je prvotno mislilo. Tekoči teden so se uradno pobili zopet štirje konji in sicer iz Adergasa, Čirčič, Spodnjega Bitnja in Spodnje Bele.

Dve mestí državnih cestarjev na karlovški in dunajski, oziroma kaki drugi državni cesti sta razpisani. Mesečna plača znaša 60 K, h kateri pride potem še 8 štiriletnic po 10% osnovne plače. Prošnje je vlagati do 25. julija t. l. potom pristojne politične, oziroma vojaške oblasti pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani. Oni prosilci, ki ne služijo pri vojaki, morajo prošnji priložiti od domovne občine izdano npravstveno izpričevalo in po uradnem zdravniku izgotovljeno zdravniško izpričevalo.

Zahvala.

Slavno Kreditno društvo v Kranju je naklonilo podpisnemu društvu kot darilo znesek 50 K.

Podpisano društvo izreka tem potom slavnemu Kreditnemu društvu za ta velikodušni dar svojo najtoplejšo zahvalo in se priporoča nadaljni blagonaklonjenosti.

Društvo „Godba prostovoljne požarne brambe v Kranju“
dne 10. junija 1913. 97

Fran Holzhaacker
podpredsednik.

Rici Mayr
tajnika namestnik.

Za presrčne dokaze odkritega sočutja, ki so nam došla povodom bolezni in smrti naše ljubljene tašče, ozir. matere, gospe **Terezije Prešeren** roj. **Gollmayer** se najpresrčneje zahvaljujemo. Posebno hvalo pa smo dolžni vsem darovalcem krasnih vencev in vsem onim, ki so spremili rajnko k večnemu počitku.

Anton Šlamberger
c. k. notar

v imenu žalujočih ostalih.

98

Odda se takoj 96 3—1

lepo stanovanje

obstoječe iz treh sob,

kuhinje in pritiklinami.

Natančneje se izve v upravništvu „Save.“

RAZPRODAJA.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da bom **22. t. m., ob 2. uri popoldne na graščini Golnik** prodajal:

2 konja, pokrit koleselj, pripravno kočijo, par konjskih oprav, par komatov, več voz, fine sani in gepelj.

IVAN OGRIN.

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož **Makso Zaloker, Ljubljana Krakovski nasip št. 26**, so dosegle dosedaj povsod najboljši sloves. Naročajte pri narodni trdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. 50 26—13

Prostor za kinematograf se išče.

99

Ponudbe na upravništvo „SAVE.“

Stanovanje

obstoječe iz

3 sob s pritliklinami se odda v Lajhu.

SVARILO.

Podpisana naznanja s tem, da ni plačnica za dolgove svojega moža. 90 3—3

Helena Kosec.

Anton Soklič

slikar in pleskar v Kranju št. 55.

priporoča

različne suhe in oljnate barve,
različne lake za tlak, za vrtove in
pohištvo ter mazila za trda tla.

Ključavničar

se najljubneje priporoča cenj. občinstvu za
stavbena in umetna dela

kakor tudi za izdelovanje raznih

žičnih mrež, štedilnikov, balkonov, ograje na grobe itd.

Leop. Grošelj, Spodnja Šiška
Celovška cesta 66.

Opravična št. A / 283/12

6

Oklic

s katerim se sklicujejo sodišču neznani dediči.

C. kr. okrajno sodišče v Gorici naznanja,

da je umrla dne 20. oktobra 1912 v Gorici, Via Carduci št. 18, Antonija Mlakar pok. Ferdinanda, stara 78 let pristojna v Kranj, ne zapustivši nikake naredbe poslednje volje.

Ker je temu sodišču neznan, ali in katerim osebam gre do nje zapuščine kaka dedinska pravica, se pozivljajo vsi tisti, kateri nameravajo iz kateregakoli pravnega naslova zahtevati zapuščino zase, da napovedo svojo dedinsko pravico v enem letu od spodaj imenovanega dne pri podpisanim sodišču in se zglase, izkazavši svojo dedinsko pravico, za dediče, ker bi se sicer zapuščina, kateri se je med tem postavil za oskrbnika **gospod dr. Ivan Vinci, odvetnik v Gorici** — obravnavala z onimi, ki se zglase za dediče in izkažejo naslov svoje dedinske pravice, ter se jim prisodila, dočim bi zasegla nenastopljene del zapuščine, ali če bi se nikdo ne zglasil za dediča, celo zapuščino država kot brezdedično.

92 3—2

C. kr. okr. sodišče v Gorici

oddelek I., dne 1. junija 1913.

Ideal gospodinje

je

Singer šivalni stroj

Dobivajo se v vseh prodajalnah, ki imajo poleg stoječi S-izvesek ali po naših potnikih.

Singer Co. deln. družba šivalnih strojev
Kranj, Glavni trg št. 119.

75 19—5

Pozor, kmetovalci!

Nova trgovina v Kranju s špecerijskim blagom, oljnatimi in suhimi barvami, deželnimi pridelki, moko, otrobi, žganjem, steklom, kuhinjsko in emajlirano posodo.

Kdor hoče kupiti dobro in sveže blago, naj se potrudi v trgovino

Osvald Dobeic, Kranj

93 29—2

Glavni trg (pri Krisperju.)

kjer se prepriča vsak, da je tamkaj res dobro in točno postrežen. — Posebno se priporočam gostilničarjem in nevestam, da si predno kupijo svoje potrebščine, ogledajo mojo bogato zalogo raznoterega porcelana, križev brez in s pokrivalom, stekla in kuhinske posode po najnižjih cenah!

Največja slovenska hranilnica!

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LJUBLJANI, PREŠERNOVA ULICA ŠT. 3.

12—5

Vloge obrestuje po

4 1/2 0/0

Denarnega prometa do konca leta 1912

vlog
rezervnega zaklada

660 milijonov kron,

42 milijonov kron,

1 mil. 330 tisoč K.

Vloge obrestuje po

4 1/2 0/0

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Tiskarna „SAVA“ v Kranju

se priporoča v izdelavo vseh tiskarskih del.

Kolesarji!

Ako si hočete prihraniti nepotrebnih izdatkov, tedaj ne kupite in ne naročite nikjer koles ali kolesarskih potrebščin, dokler ne poznate naših cen za leto 1913.

Najboljši in najcenejši nakup pri tvrdki

Karel Čamernik & Ko.,

72 10-9 **Ljubljana, Dunajska cesta 9-12**

Špecialna trgovina s kolesi in motorji, avtomobili in posameznimi deli. — Mehanična delavnica in garaža.

ZAHTEVAJTE CENIK.

Spominjajte se Ciril-Metodove družbe!

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzacker

konc. zobotehnik

v Kranju

16 52-25

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne, izven velikih praznikov na razpolago.

Vinska veletrgovina Rudolf Kokalj, Kranj

17-25

Priporočam svoja
izvrstna, zjamčeno pristna
dolenjska, metliška, štajerska in istrijska

vina
v sodih in steklenicah

Zaloga najfinejših tu- in inozemskih šampanjcev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

Cenjene dame mesta Kranja in Gorenjske
opozarjam na **velikansko izbiro**
damskih in dekliških
slamnikov!

Velezaloga

15-25

galanterijskega, norimberskega, modnega blaga in pletenin
A. Adamič :: Kranj

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otroških vozičkov.**

Najraznovstnejše **špecerijsko blago.**

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže **Budjeviško pivo**
ter pristna vina in dobro kuhinjo

Krasen senčnat vrt

4 52-25

18-25

Eternit

najboljše strešno kritje
prodaja najceneje tvrdka

Merkur, Peter Majdič, Kranj

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7-25

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52-25

Tovarna: **Ig. Fock, Kranj**

MILO z znamko Solnce.

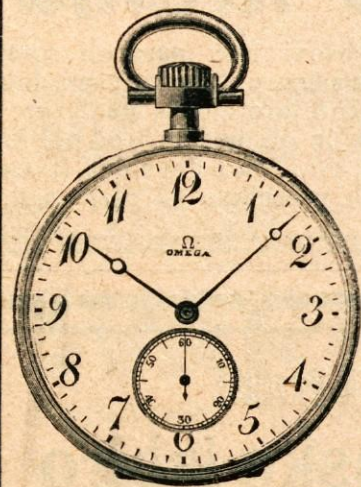
najizborneje in današnjim cenam primerno **najceneje**

zato najbolji **nadomestek** vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črnomarmorirano Eschweger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila. **Stearinske sveče. kolomaz.**

12-25

Rudolf Rus

urar v Kranju poleg lekarne

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine

Priporoča se sl. občinstvu v nakup

gramofonov in optičnega blaga.

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Tiskarna „Sava“ v Kranju

Vizitke, poročna naznanila, pisma, zavitke, račune, bolete, cirkularji, letake, vabila, lepake, posmrtnice,

jukste, trgovske karte, knjige v vseh velikostih, troškovniki, brošure, časopisi in sploh vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah izvršuje v najelegantnejši obliki, hitro in najcenejše.

Semenska ajda črna in siva.

Inkarnat (rdeča detelja)

Veletrgovina J. & A. Majdič, Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznana najboljši dalmatinski portland cement **„Salona“** za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

Gnojila za ajdo: superfosfat in kostna moka.

Seme gorenjske repe.

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju

poprej C. Pleiweiss

priporoča svojo bogato zalogo vedno najnovjšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

poletno sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13-25

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³ / 4⁰ / 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.